

- Dobrze to wygląda.
- Nie ma jeszcze nawet połowy gości.

- Nie ma jeszcze nawet połowy gości.
- Dobrze to wygląda.

Wpływ języka oryginału na czytanie napisów filmowych

Monika Laskowska¹, Agnieszka Szarkowska¹, Olga Pilipczuk², Andreu Oliver³

¹Instytut Lingwistyki Stosowanej, Uniwersytet Warszawski

²Wydział Nauk Ekonomicznych, Uniwersytet Warszawski

³Universitat Autònoma de Barcelona

O badaniu

- „Reading across devices”
  - w ramach projektu HBBTV4ALL (Universitat Autònoma de Barcelona)
- Czytanie napisów do filmów w języku angielskim i norweskim na trzech urządzeniach:
  - monitor ←
  - iPad
  - iPhone

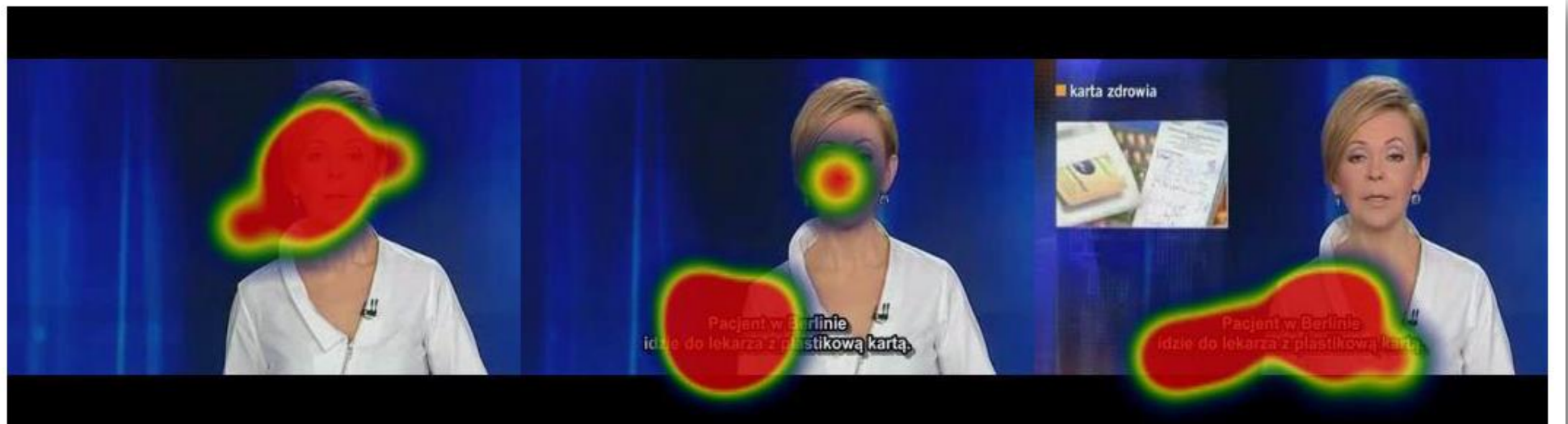
Czym się różni czytanie napisów filmowych od czytania tekstu drukowanego?

- Dynamicznie zmieniający się tekst na dynamicznie zmieniającym się tle
- Brak kontroli ze strony czytającego
  - Prędkość wyświetlania
  - Brak możliwości powrotu
- Różne kanały informacyjne konkurujące ze sobą o uwagę widza
  - wizualny
  - dźwiękowy

Co wiemy o czytaniu napisów?

- Czytanie napisów to proces „mniej więcej obowiązkowy” (d'Ydewalle et al. 1991)
- Napisy przyciągają uwagę widzów podobnie jak twarze
- „Proces oglądania filmu zamienia się w proces czytania” (Jensema 2000)
- Dzielenie uwagi wzrokowej między obraz i napisy dzieje się „bez wysiłku i niemal automatycznie” (d'Ydewalle & Bruycker 2007)

Czytanie napisów a język filmu

- Czas spędzony na czytaniu napisów nie zmienia się:
  - przy wyłączonym dźwięku
  - ze względu na przyzwyczajenie do napisów
  - ze względu na charakter sceny
  - gdy badani znają język ścieżki dźwiękowej filmu
    - angielskie napisy do angielskich filmów czytane przez Amerykanów
    - flamandzkie napisy do filmów w jęz. flamandzkim czytane przez Belgów (d'Ydewalle 1991 & d'Ydewalle et al. 1987)
- Napisy intrajęzykowe są opuszczane częściej niż interjęzykowe (Szarkowska, Krejtz, Dutka, Kruger w druku)
  - polskie napisy do polskich filmów vs.
  - polskie napisy do anglojęzycznych filmów
- RPA: studenci na wykładzie w jęz. angielskim unikali patrzenia na napisy w ich pierwszym języku (sotho) (Kruger et al. 2013)

Cel badania

- Zidentyfikowanie różnic w czytaniu napisów ze względu na język ścieżki dźwiękowej dla filmów w języku norweskim i angielskim z polskimi napisami
- Zmienne:
  - Zrozumienie treści filmu
    - napisy
    - warstwa wizualna
  - Miary okulograficzne

Opis badania

- Schemat z powtarzanymi pomiarami (*within-subjects design*)
- 6 klipów w dwóch językach:
  - angielski (3)
  - norweski (3)
- Każdy uczestnik oglądał wszystkie klipy w różnej kolejności
- Po każdym filmie 10 pytań z treści (wielokr. wybór):
  - 5 pytań dot. aspektów wizualnych
  - 5 pytań dot. treści napisów

Materiał badawczy

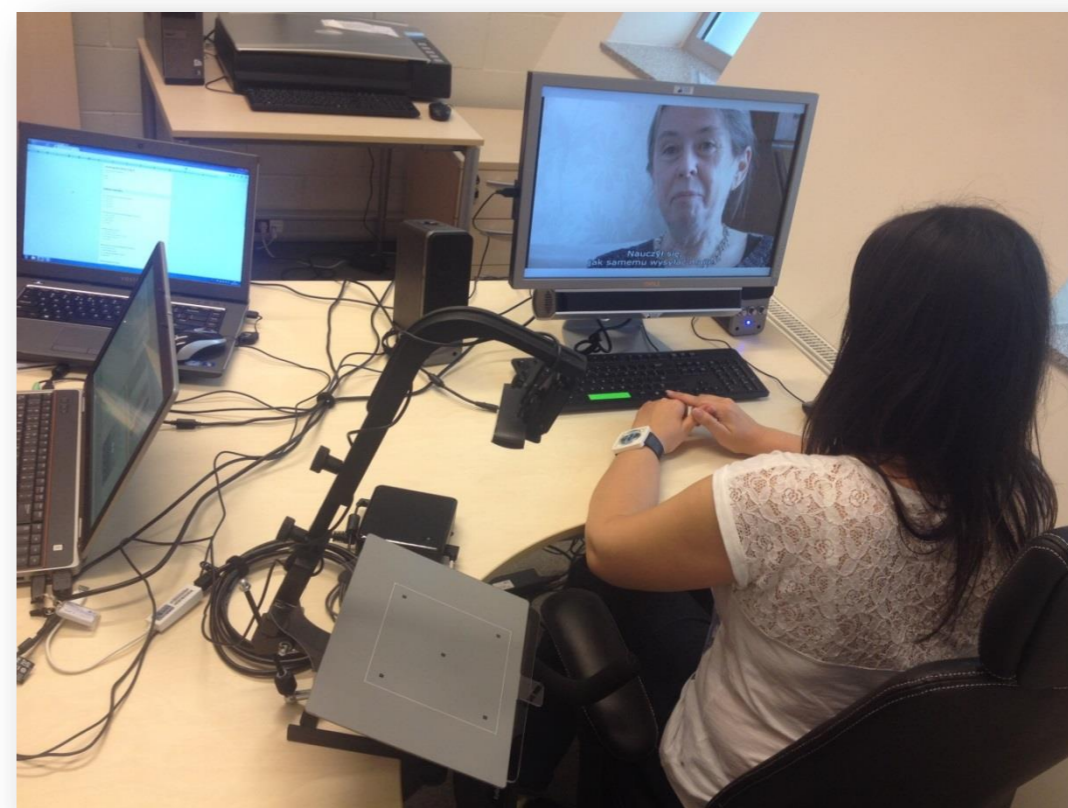
- Film angielski
  - „Joining the dots” („Połączyć punkty”), reż. Pablo Romero Fresco (2012)
  - 3 x kilkuminutowe klipy (ok. 3 min. każdy)
- Film norwerski
  - „Łowcy głów”, reż. Morten Tyldum (2011)
  - 3 x kilkuminutowe klipy (ok. 3 min. każdy)

Procedura badania

- Świadoma zgoda na udział w badaniu
- Oglądanie filmów na trzech urządzeniach: monitor, iPad, iPhone
  - Kalibracja
  - Film norweski + 10 pytań z treści
  - Kalibracja
  - Film angielski + 10 pytań z treści
- Ankieta dot. preferencji i zebranie danych demogr.
- Czas trwania: ok. 45 minut

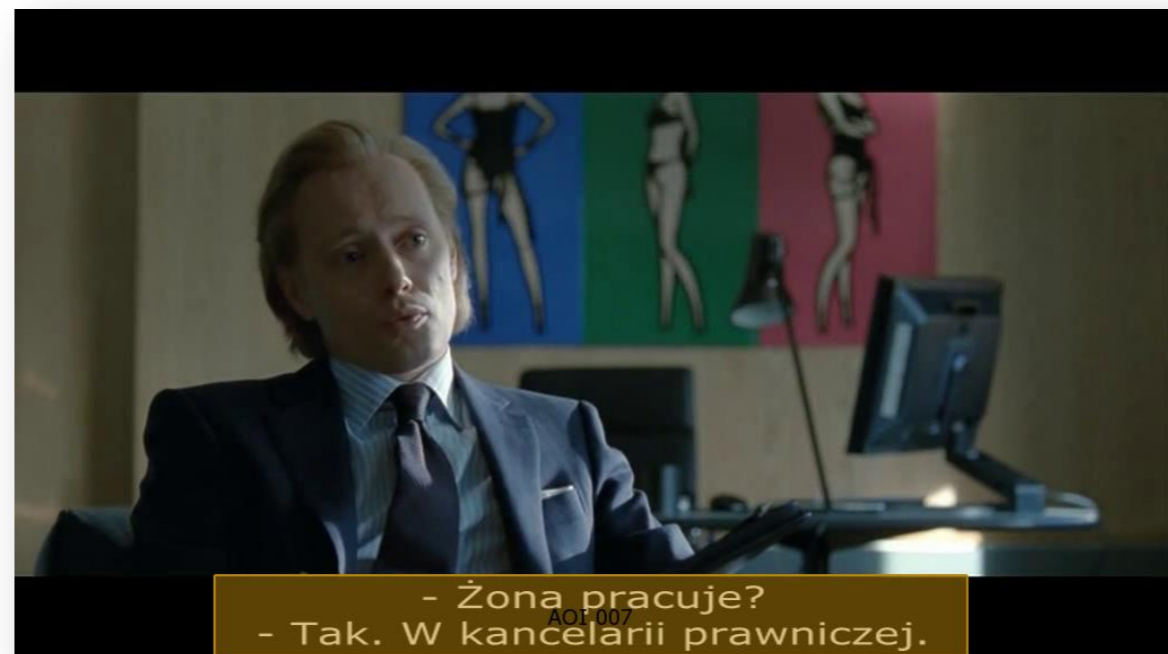
Badanie okulograficzne

- SMI Red
  - Częstotliwość próbkowania 250Hz
  - Monitor 21"
- Miary okulograficzne
  - Średnia liczba fiksacji na napisie (*fixation count*)
  - Średnia długość fiksacji (*fixation duration*)
  - Średni czas spędzony na napisie (*dwell time*)
  - Procent napisów, na które spojrzano (*subject hit count*)

Analiza okulograficzna: obszary zainteresowań

Charakterystyka uczestników badania

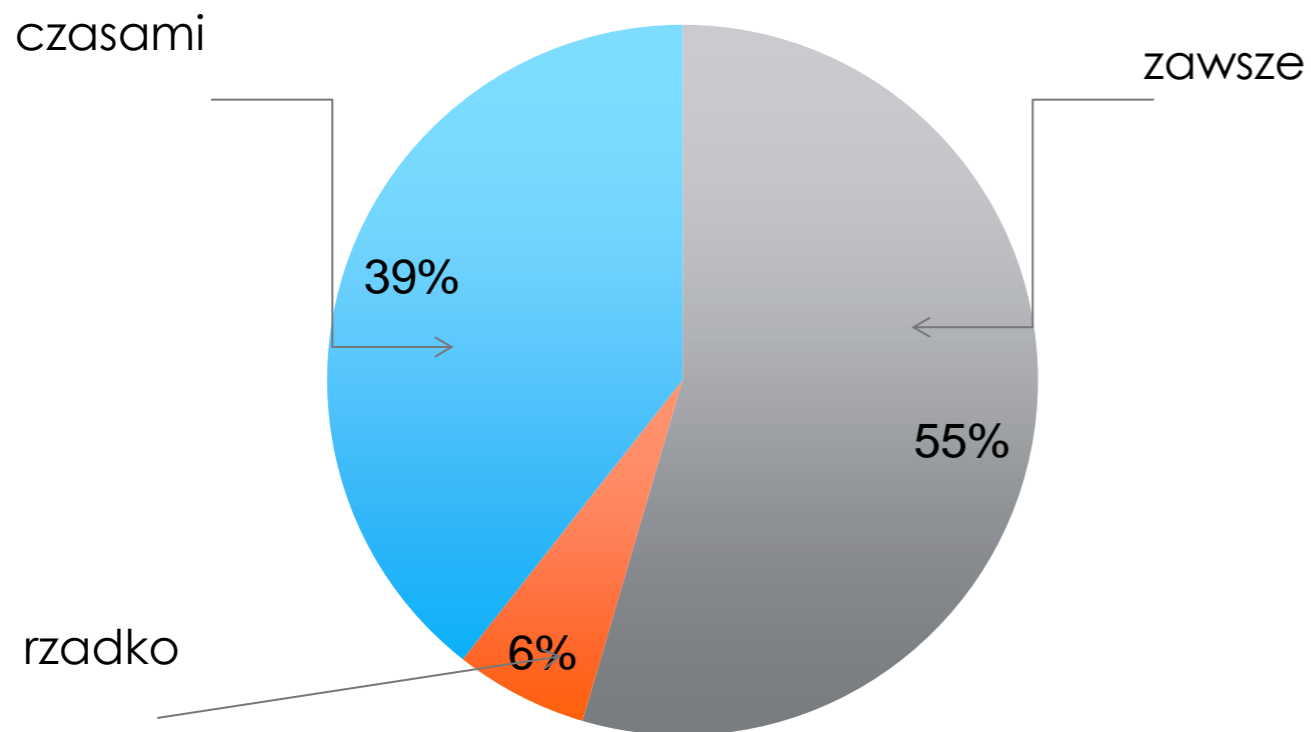

- 33 osoby w wieku 20-35 lat
  - średni wiek: 24 lata (SD=3,4)
  - 8 mężczyzn, 25 kobiet
- Deklarowana znajomość języków obcych na skali 1-10
  - angielski: **8.79** (nigdy mniej niż 5)
  - norweski: **1.36** (nigdy więcej niż 3)

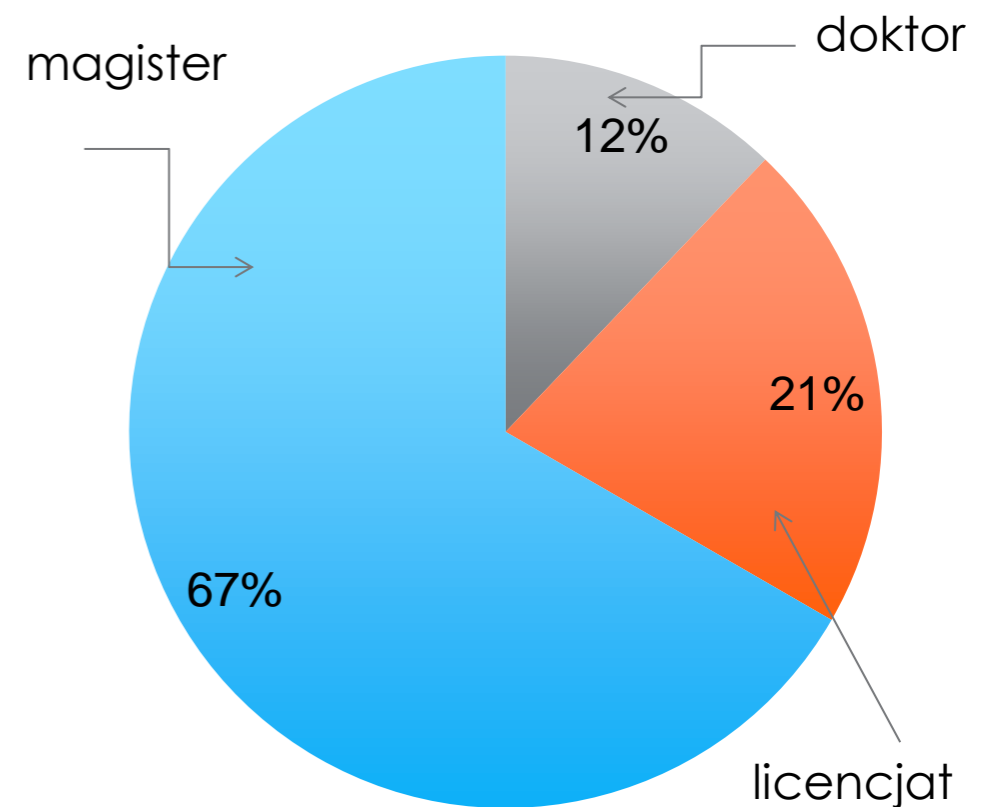
Charakterystyka uczestników badania

Jak często oglądasz zagraniczne filmy z napisami?

Wykształcenie

Hipotezy

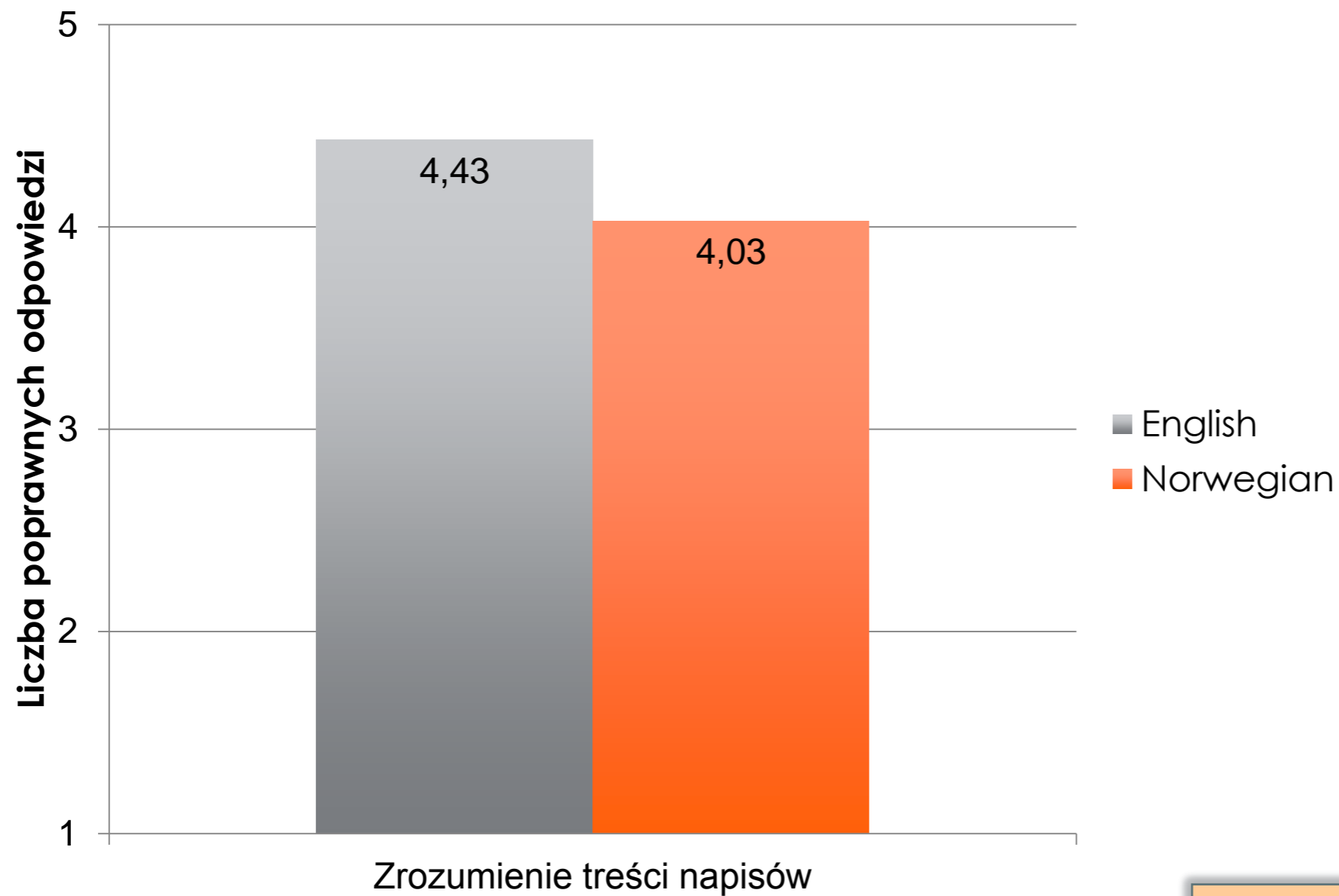

- Wskaźnik ogólnego zrozumienia filmu angielskiego wyższy niż dla języka norweskiego
- Mniej czytania napisów w warunku angielskim
  - niższy wskaźnik patrzenia na napis (*subject hit count*)
  - mniej fiksacji (*fixation count*)
  - krótszy czas spędzony na napisie (*dwell time*)

Wyniki testów zrozumienia

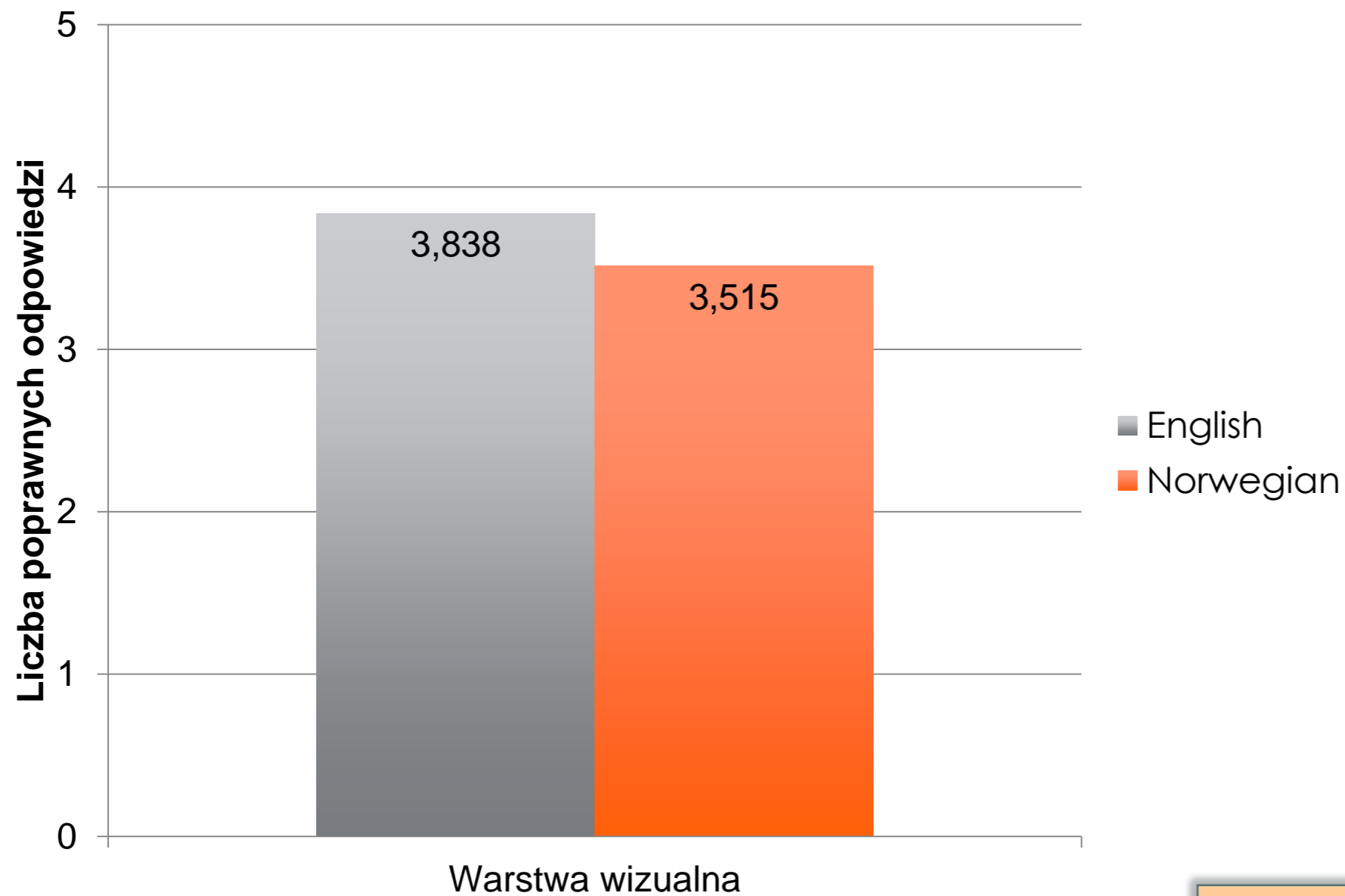
Pytania dot. treści filmu

Dwuczynnikowa ANOVA
(zmienne: urządzenie i język)
język: df 1, $F(1,194)=11.865$, $p<.001$
 $\eta^2=0.057$

Pytania dot. warstwy wizualnej filmu

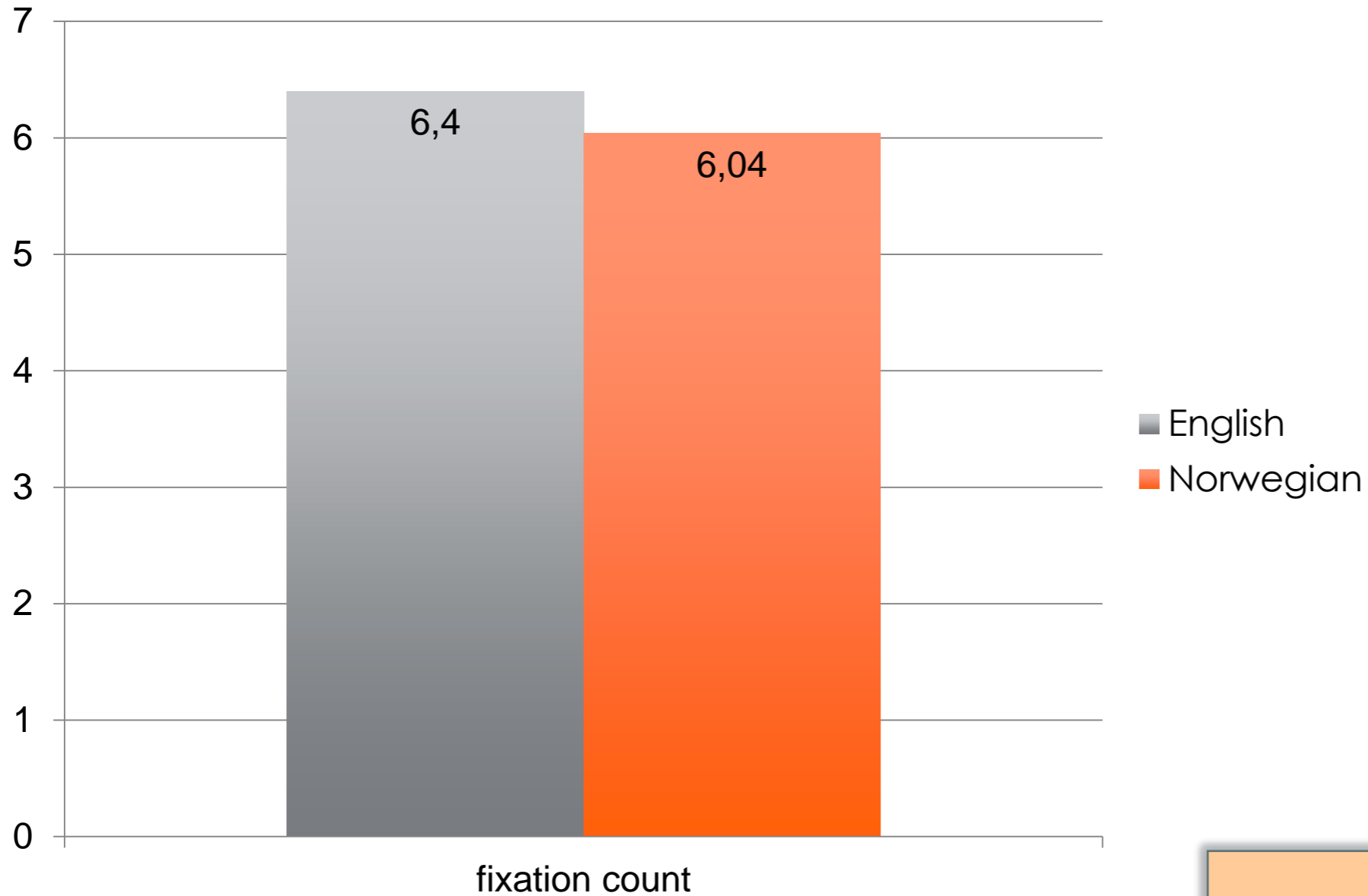
Dwuczynnikowa ANOVA
(zmiennie: urządzenie i język)
język: $df\ 1, F(1,194)= 4.317, p=0.0391$

Wyniki testów okulograficznych

Średnia liczba fiksacji na napisie

dla $FC > 0$
 $t = 2.6337$, $df = 2761.636$, $p = 0.008493$
 $SE = 0.1369$

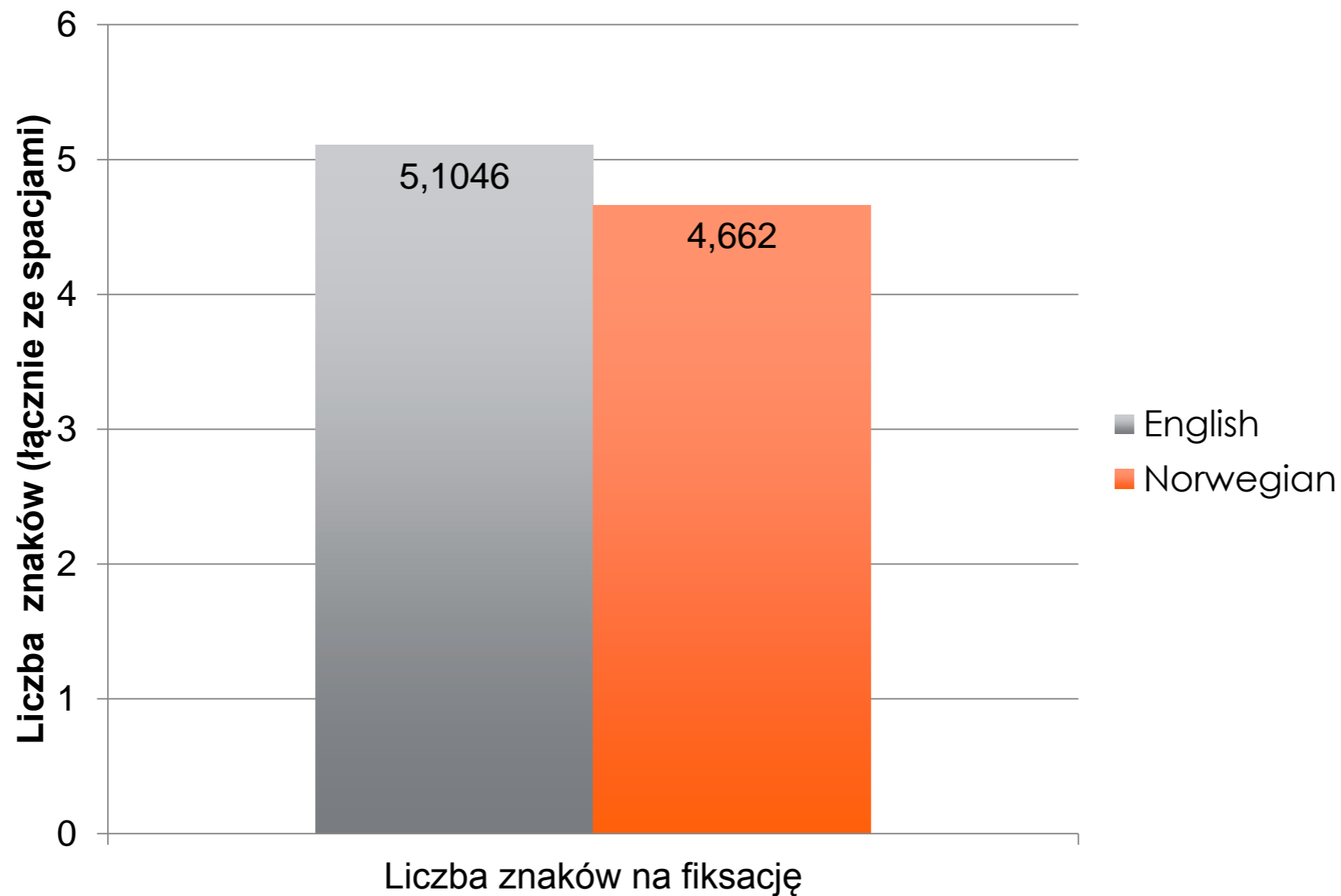
Różnice między napisami w obu językach...

	KLIPY ANGIELSKIE	KLIPY NORWESKIE	
Średni czas wyświetlania napisu	3209.016 ms	2633.69 ms	$t = 15.649$, $df = 2956.297$, $p < 0.001$ $SE=0.0038$
Średnia liczba znaków ze spacjami w napisie	33.40462	28.46667	$t=3.0898$, $df=291$, $p=002196$ $SE=0.480423$

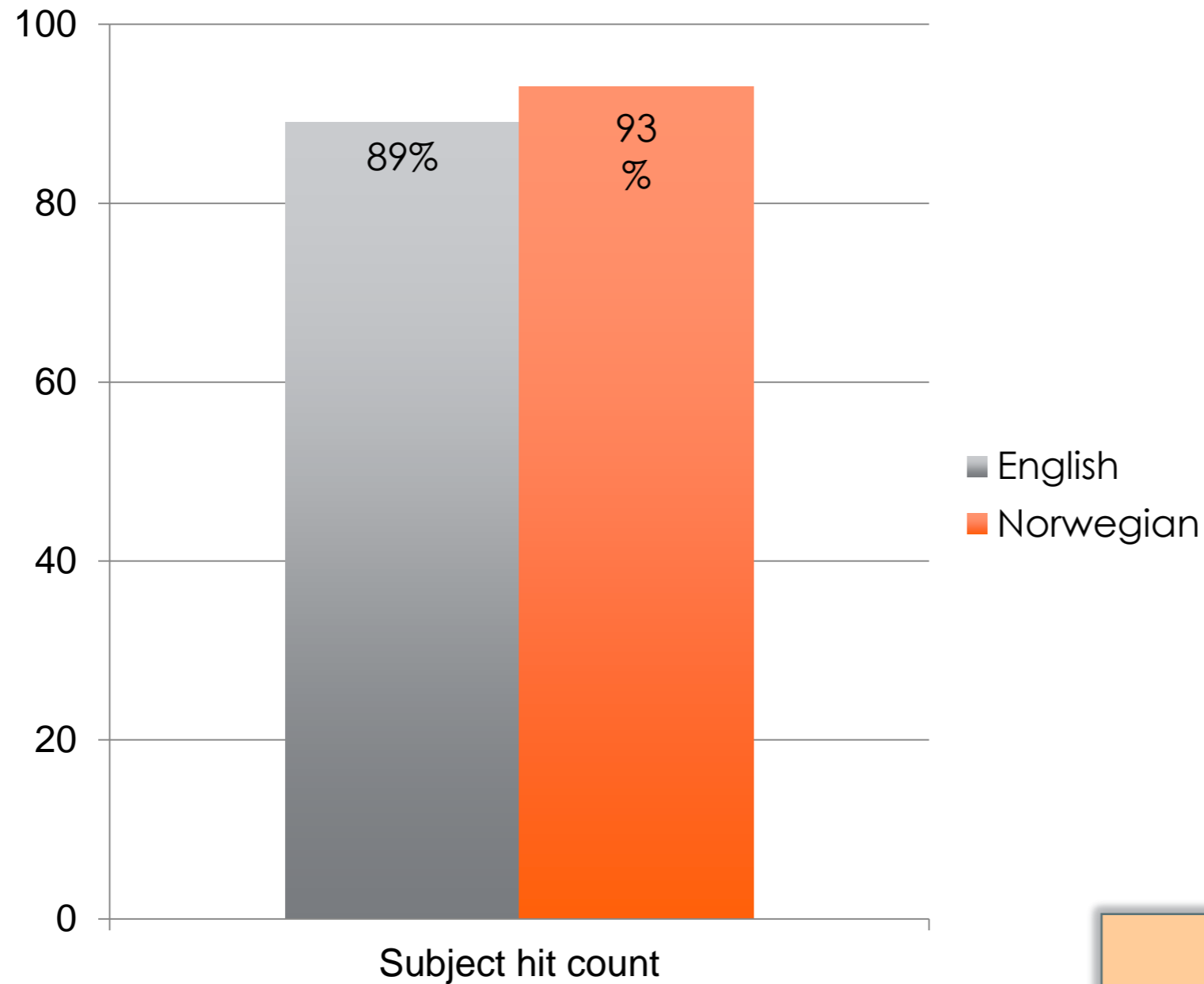
Normalizacja wyników: podział danych przez długość wyświetlania danego napisu (*visible time*)

Średnia liczba znaków w napisie na fiksację

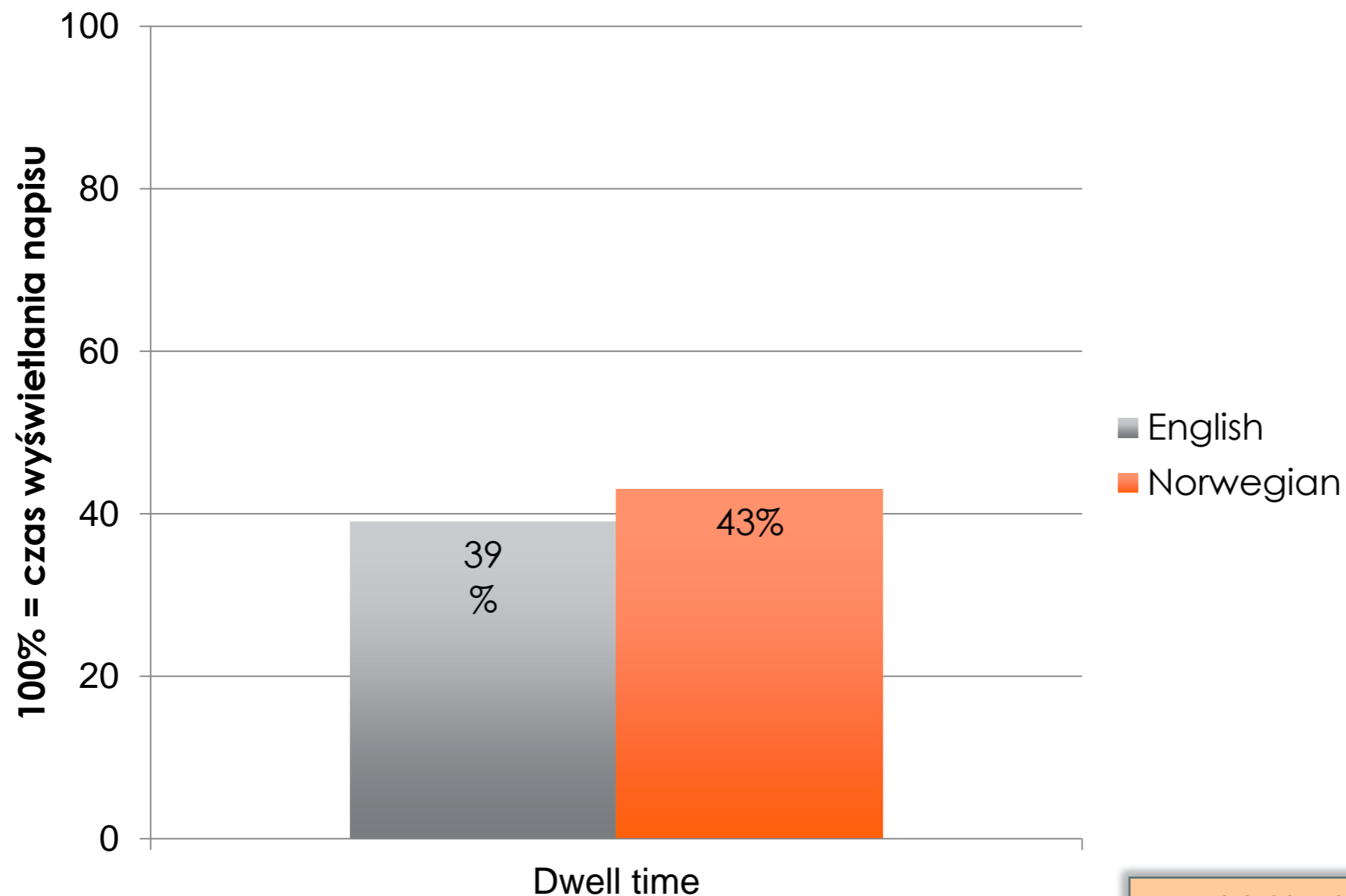
$t = -4.8557, df = 2898, p < .001$

Procent napisów, na które spojrzano

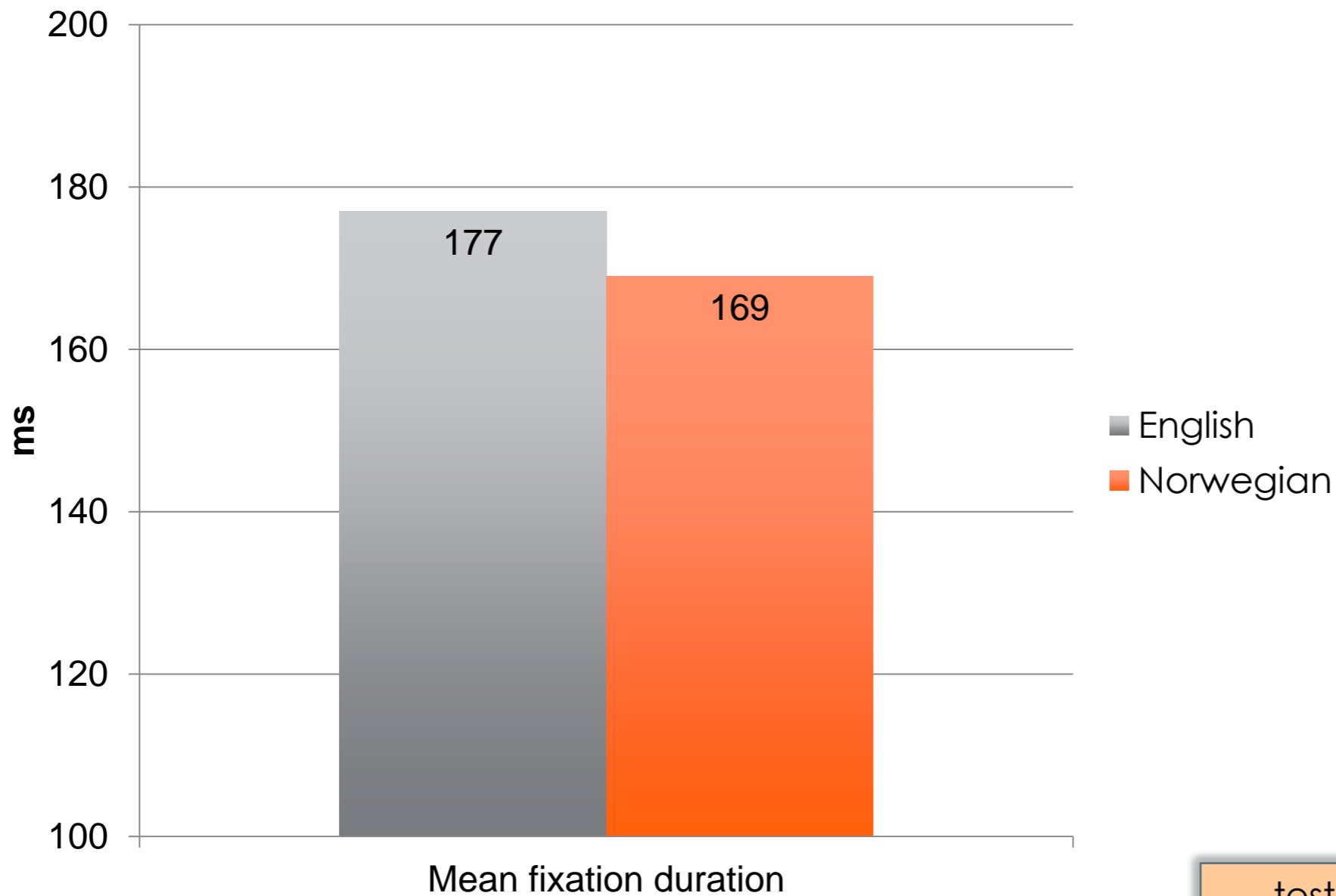
Test Chi-kwadrat Pearsona
z poprawką Yatesa
Chi-kwadrat = 11.4042, df = 1,
p<.001

Procent patrzenia na napis względem czasu wyświetlania napisu

Test t-Studenta dla prób niezależnych
o różnych wariancjach
 $t = -4.9811$, $df = 2908$, $p < .001$
 $SE = 0.0078$

Średnia długość fiksacji

test t-Studenta w wersji dla prób niezależnych o różnych wariancjach
 $t = 6.1362$, $df = 17915.97$ $p < .001$
SE = 1.3786

Średnia długość fiksacji

Zadanie

Średnia długość fiksacji

CZYTANIE TEKSTU DRUKOWANEGO (Rayner 1998)

Czytanie po cichu

225 ms

Czytanie na głos

275 ms

CZYTANIE NAPISÓW FILMOWYCH

Czytanie polskich napisów
do filmu w jęz. angielskim

177 ms

Czytanie polskich napisów
do filmu w jęz. norweskim

169 ms

Podsumowanie i wnioski

- Procent napisów, na które spojrzano:
  - nieznanomość języka filmu zwiększa prawdopodobieństwo czytania napisów
  - znajomość języka zwiększa prawdopodobieństwo opuszczania napisów podczas czytania
- Więcej czasu spędzonego na czytaniu napisów:
  - mniej czasu na obserwację tego, co dzieje się na ekranie
  - gorsze zapamiętywanie elementów z warstwy wizualnej

Podsumowanie i wnioski

- Wyższy wskaźnik zrozumienia treści dla filmu angielskiego
  - Informacje docierające do nas wzrokowo i słuchowo zwiększają szanse zrozumienia treści (teoria podwójnego kodowania, Paivio 1986)
- Dłuższy średni czas fiksacji na napisach do filmu angielskiego
  - porównywanie treści napisu z oryginałem
  - dłuższy czas przetwarzania
- Średnia długość fiksacji podczas czytania napisów krótsza niż podczas czytania tekstu drukowanego

Co dalej?

- Badanie różnic w czytaniu na urządzeniach przenośnych
- Zbadanie uczestników
  - nieznających angielskiego
  - znających norweski
  - z niższym poziomem wykształcenia
- Inne języki
- Wnioski metodologiczne
  - średnia długość wyświetlania napisu (*visible time*)
  - analiza poszczególnych słów w napisie

Kontakt

---

a.szarkowska@uw.edu.pl

ika.las@wp.pl

www.avt.ils.uw.edu.pl

www.facebook.com/AVTLab

AUDIOVISUAL TRANSLATION RESEARCH LAB